

2477

פרוטוקול מס' 17/ג

מישיבת ועדת החינוך והתרבות
ביום ג', כ"א בשבט תשי"ח -
11.2.1958 בשעה 11.00

נ ר כ ח ר:

חברי הוועדה:

- ש. פרסיץ - היו"ר
- ר. הקטין
- ש. זוארץ
- ס. יזהר
- ח. יהודה
- ש. כפרית
- ת. מגורי-כהן
- ד. נצר
- א. רוזאל-נאור
- ר. צברי
- י. ש. רוזנברג

מוזמנים:

- ד"ר מ. אבידור - מנהל משרד החינוך והתרבות
- מר י. שריד - משנה למנהל "
- ד"ר א. קצנלנבוגן - סגן "

סדר-היום: שאלות ותשובות.

היו"ר ש. פרסיץ:

הסעיף הראשון הוא שאלות ותשובות. אם יש שאלות - בבקשה.

ס. יזהר:

שאלתי הראשונה נוגעת לבכין ביה"ס "בצלאל". הם הגיעו למשבר מסוים וקיבלתי מהם מכתב.

היו"ר ש. פרסיץ:

קיבלתי את מכתבם יחד עם כל חברי הוועדה. עם שובי לעבודה עניתי להם שבשעת הדין

בתקציב נחזור לענין זה.

הועברו אלינו 3 ענינים מן הכנסת: שאלת הסטודנטים בחו"ל, סדרי ההרשמה והרישום, וענין יזה של "בצלאל". בשבוע הבא נדון ונסיים את 3 הענינים האלה, אם כי בענין "בצלאל" היינו צריכים לדון בשעה שנדון בענין המוסדות להשכלה גבוהה. אני על-כל-פני 3 שבועות.

ר. הקטין:

לא השתתפתי באחת הישיבות האחרונות של הוועדה, ועל-כן לא ידוע לי אם נמסרו כבר תוצאות הבדיקה של ההרעלה.

שנית, כמה פעמים נתפרסם בעתון ענין הסכסוך בין ההורים של כתי אחת בבי"הס "ביאליק" והנהלת בי"הס בענין פיטורי מורה, האם אפשר לדעת מה מתרחש שם?

ר. צברי:
האם אפשר להחיש את הפעולה של העברת ילדים מפגרים מכתות רגילות לכתות מיוחדות? המורות מתאוננות על-כך מאד, כי ילדים אלה מכבידים על העבודה. אני מתכוונת לילדים בג' 8 ו-9 המפגרים בשכלם ונמצאים בכתב א'; הם מפריעים לכתב להמשיך בלמודיהם.

ש. זוארץ:
קראתי לפני שבועיים שראש עיריית חיפה הפקיע את המגרש של ביה"ס "יבנה" בחיפה והעמידו לרשות "הפועל" - דבר אשר גרם סבל רב לתלמידי ביה"ס. בדמה לי שפרשה זו ידועה והייתי רוצה לדעת מה נעשה בענין זה.

ר. צברי:
האם יש נוהג של הוצאות לכתות בבי"הס? מה מגיע לכתה להוצאות חומרי לימוד? האם זה בנוי רק על מה שההורים נותנים, או שיש איזו הוצאה קבועה, ואם כן - מהי? לפי מה היא נקבעת?

מר י. שריד:
לשאלתה של ח'הכ הקטין בענין הסכסוך בין מנהל ביה"ס "ביאליק" וההורים - קראתי על-כך בעתונות ופניתי למפקח המחוז. ביקשתי ממנו להודיע לי מה קרה שם - עוד לא קיבלתי ממנו תשובה. אני מתאר לעצמי שיש מורה שאינה מוצאת חן בעיני ההורים. הם אינם דורשים את פיטוריה, אלא רק את הרחקתה והעברתה לבי"ס אחר. ההורים, בדרך-כלל, כאשר הם מוחים, אף פעם אינם מבקשים פיטורים. הם אומרים: זה לא עניננו, אנחנו רק מבקשים שתוציאו אותה מן היתה הזאת.

אני מחכה לתשובת מר גבריאלי בענין זה - ואודיע לכם.

לשאלתה של ח'הכ צברי אם אי-אפשר להחיש את העברת הילדים המפגרים. - זו בעיה של מקום קליטה לילדים המפגרים האלה. ודאי יש בהרבה מקומות ילדים מפגרים שאין בשבילם מקומות קליטה אחרים.

בענין המגרש של ביה"ס "יבנה" - קראתי בעתון על-כך. פרטים אחרים אינם ידועים לי. אלי לא הגיעו פרטים; אולי ד"ר אבידור יודע להשיב על-כך.

בענין ההוצאות השוטפות לכתות - בנתי"ס מוחזקים ע"י הרשויות המקומיות ניתן סכום מסוים להוצאות שוטפות לכל כתה. כל רשות מקומית קובעת איזה סכום כסף, שהיא מחלקת אותו לכל כתה להוצאות שוטפות (לפלאקטים, גיר).

יש בתי-ספר שאינם מתקיימים על הקצבה של העירייה. בדרך הטבע ההקצבה של העירייה היא מאד זעומה וגם בתי-הספר מכלכלים את ההוצאה הזאת מן התשלום שהם מקבלים מן ההורים. יש בתי"ס שאינם מקבלים תשלום מן ההורים ומצבם קשה. כל עירייה קובעת את הדברים. זה תלוי בעירייה ולא אנו הקובעים.

היור"ש. פרטיץ:
האם אפשר לדעת מה המינימום ומה המקסימום? האם אין פיקוח על זה. האם אפשר לקיים כתה בלי הוצאות שוטפות?

מר י. שריד:
אין כל פיקוח. לא נתנו הוראה שכך וכך צריך לשלם.

ר. צברי:
יש כתה של 20 או 30 ילדים ולכל השנה יש לה 20 לירות לחמרי לימוד, צבעים וכו'.

מר י. שריד: 20 לירוח אלו אינן אלא בשביל קישוט הכחה. הן אינן מיועדות לעפרונות, צבעים, נייר, גיר וחמרי לימוד. ברשויות מקומיות שיש להן אגרות-חינוך זה כלול באגרות-חינוך. בירושלים אין אגרות-חינוך, וההורים צריכים לקנות את המצרכים האלה.

ר. אברני: ואם אין להורים?

מר י. שריד: על ההורים, במקרה כזה, לפנות לעזרה מוציאלית. בירושלים - אין אגרות-חינוך.

ד"ר מ. אבידור: בענין החקירה על מקרה ההרעלה - עוד אין תשובה. הוועדה יושבת עוד. היא קיוותה לטכס השבוע את עבודתה, אך אני מבין שהיא ביקשה עוד כמה ימים. היא מחכה לחוצאות של בדיקה במעבדות. יש תהליכים הדורשים זמן. אני מבין שבשבוע תבא נקבל את התשובה.

בענין ההוצאה לחמרי לימוד - אנו מטכסים יצא להמליץ על גורמות. אנו חושבים לשייך זאת, ארל בענין זה - פרט לבתי-ס מוחזקים איננו יכולים לקבוע בדיוק. אלה הם דברים שאריך להשאיר לכל רשות מקומית.

בינין ביה"ס "יבנה" בחיפה - כאן קרה דבר מעניין. לפני כשבועיים קראתי מאמר ב"הארץ" שמחלקה מסוימת בפירית חיפה - המחלקה לנוער וספורט - ברשות ראש העיר, כנראה, נטלה חלק ממגרש ביה"ס והעכה אותו למגרש של ספורט. כאשר קראתי את הידיעה הזאת בעתון התקשתי עם מסקן המחוז בחיפה והוא השיב לי שלא קיבל שום ידיעה. ביקשתיו להחזיר בדבר. מסקן המחוז וגם מנהל המחלקה לחינוך של עיריית חיפה מטמלים בזה, והברוקר קיבלתי ידיעה שהדברים מסתדרים. אבל המעניין בדבר הוא שביה"ס בעצמו לא מנה.

י. ש. רוזנברג: אני מבקש שד"ר אבידור ימסור לנו בשבוע הבא אינפורמציה נחמפת בענין המגרש הזה.

היו"ר ש. פרטיץ: אנו עוברים לענין החקאיב. לפני שד"ר אבידור ישיב לנו, אני מניחה שחבריה עברו ביתר יסודיות על החקאיב ויש להם ודאי כמה שאלות נוספות. שנית, עלינו לקבוע מה יהיה סדר הדיון שלנו. האם הוועדה רוצה להכנס לעמקם של העניינים, או שמוטב יהיה שהחבריה יגישו שאלותיהם בכתב ונתבל תשובה לשאלות אלו במשך ישיבה אחת או שתיים, כדי שנוכל לדון בכל העניינים האלה בזמן. אני מציעה שביום שני ימסרו לי החבריה את שאלותיהם בכתב. אני אמיין אותן ונראה אחר-כך אבידור ואנשי המשרד יכולים להשיב עליהן, או שיש להזמין מישהו נחמף להם.

ה ו ח ל ט

חברי הוועדה ימסרו ליו"ר הוועדה, הגב' פרטיץ את שאלותיהם בכתב.

היו"ר ש. פרטיץ: אני חפצה לשאלול עוד כמה שאלות לפני שחשיבו לנו:

למה סודרו העמם דברי החבר בצורה שונה מזו של השנה שעברה? זה מכביר קצת על ההשוואה. למשל, כאשר שאלנו בשבוע שעבר את ד"ר אבידור מה היא החוספת לחקאיב של 10 מליון 534 אלף לירוח, הוא נחן לנו פרוט. אם חבדקו את דברי החבר של השנה שעברה תראו שיש גידול טבעי בשנה זו בחינוך ויש הגדלה בשני מליון לירוח. בשנה שעברה היה גידול טבעי של מליון לירוח, מה כלול פה ומה היה כלול שם?

ועדת החינוך
11.2.58

ח.מ.

היו"ר ש. פרסיץ:

הסליפים מחולקים כאן בתל"ס, התיקרות, משכורת מורים וכו' - 1,200,000 ל"י, החזקת בתי"ס לסודיים 120,000 לירות, הזנת ילדים - 170,000 לירות. השנה הדבר הזה קצת מוזר, מפני שהזנת ילדים מופיעה למעשה ב-170 אלף לירות ותיכף בעמוד אחר שוב פעם. מדוע זה?

ד"ר מ. אבידור:

במקום אחר זו התיקרות ובמקום השני זו הרחבת הפעולה.

היו"ר ש. פרסיץ:

ושוב דבר דומה: משכורת, התיקרות, 570 עובדים. בשנה שעברה, תוספת דרגה, ותק וכו' - 190 אלף לירות. השנה - 1,200,000 לירות. מה קרה?

ד"ר מ. אבידור:

כאן - הפקידות בלבד.

היו"ר ש. פרסיץ:

אם אני לוקחת את הגידול הטבעי - מה הגידול הטבעי השנה? אצלנו בגנים, בבתי"ס יסודיים יש גידול של 29,44%. בשנה שעברה היה גידול של 21,15%. ההפרש ביניהם הוא 8,000 ילדים. אבל הסכומים פה הם כפולים ומשולשים. אני חפצה לדעת אם החלוקה היא אחת, ובמה זה תלוי, כדי שאוכל להבין את הדברים.

האם עלי להבין שהקטנת מכסת השעורים לעומת השנה שעברה - (בכתה ה' 25 שעות ובכתה ו' 26 שעות במקום 29 שעות שהיו לפני שנה, ובכתות ז' וח' גם כן הקטנה בשתי שעות) האם הקטנה זו נעשתה מטעמים פדגוגיים? ואם כן - מה הם השיקולים הפדגוגיים. שנית, האם הדמתיים האלה נזבעים מתוך כך שהתקווה להשיג את שתי השעות מטעם הסתדרות המורים, כדי להגדיל את מספר השעורים בבית-הספר, בתחילה.

מדוע בטבלא של גני הילדים בשנה שעברה היו גני ילדים של מיעוטים והפעם אינם כלללים? האם אינם קיימים או שהדברים האלה פשוט נעלמו מן הכותרת. אני חפצה לדעת מה מספר הילדים. שנית, האם תקציב הגנים בשנה שעברה כלל את המיעוטים. אם הוא כלול אני מגיעה לממוצע של 111,000 ל"י ואם אינו כלול הממוצע הוא 120,000 ל"י. כאן ניתן ממוצע של 105,000 ל"י. מה הסיבה לכך?

מר י. שריד:

לשאלתה של ח"כ לפרית בענין שיכון מורים ובעיית השיכון כולה - אינני יכול לאמר שמצאנו את הדרך לפתרון השאלה. שאלה זו מעסיקה אותה גם עכשיו ואנחנו לא חדלים מטפל בה. יש עכשיו מגע ביננו ובין משרד העבודה ו"עמידור" וכל מיני גופים המספלים בשיכון עולים על-מנת להגיע לאיזה הסדר, אם כי הוא קשה מאד. אני יכול למסור לכם עכשיו על המצב של שיכון המורים בשנת תשי"ז. לפני טבלא, וכמו כל טבלא ודאי אינה מדויקת ב-100%. אבל יש פה איזה נסיון לסכם דברים.

היו לנו בתשי"ז בערי עולים (ערי עולים הם עכו, רמלה, צפת), ישובים עירוניים שונים, שיכונים עירוניים, ע"י הערים, מושבי עולים, כפרים אחרים - כולם ישובים שנוסדו אחרי הקמת המדינה, מבלי לכלול את הקיבוצים, כי הבעיה הזאת בקיבוץ אינה קיימת, כי במידה שיש מורה בקיבוץ שאינו חבר בו, הוא גר במקום - בכל אלה היו משרות הוראה מ-18 שעות ומעלה, 1869. - מהם גרו 62% מחוץ למקום עבודתם. 32,5% גרו במקום עבודתם. כ-3,9% הם מקרים שלא יכולנו להגדיר בדיוק. יש כאן חלוקה בין ערים, ישובים עירוניים, כפרי עולים וכפרים אחרים. אני יכול למסור לכם את הטבלא הזאת.

מר י. שריד:

יש הבדל בין בתי"ס ממלכתיים וממלכתיים-דתיים. זק המצב בשנת תשי"ז, כמובן שהמצב הזה משתנה באופן דינמי מאד מסתמך לקנה, נאין כל ספק שהשנה המצב הוא אחר, קשה לדעת אם לטובה או לרעה - אבל הוא אחר.

אנחנו עכשיו מרכזים חוקר לגבי שנת תשי"ח, וכפי שאמרתי שאנחנו מספלים עכשיו באופן נמרץ בחיפוש פתרון בעיקר לעיזרות עולים, שם הבעיה היא בוערת מאד, במושב עולים המצב פחות או יותר מסתדר או יסתדר במשך הזמן, יש קשיים שבנינים נתפשו ולא פונו, אבל שם הבעיה יותר מזוממת, הבעיה היא יותר קשה בעינינו, אם רוצים למצוא פתרון צריך למצוא כסף כדי לבנות בנינים להשכור למורים את הבנון מקלן שיסקיעו פרוטה וזשלמן רק שכל דירה, אם תובעים מן המורים השקעות כספיות, או שאין להם, או שאם יש להם, הם רוצים לקנות בודמת-גן, אבל אילו היו פונים למורה ומציעים לו דירה מתקבלת על הדעת פחות או יותר, מתאימה למצב המשפחתי, מבלי להשקיע פרוטה ולשלם רק שכר דירה, ודאי היו נענים יותר, השאלה היא רק מי יממן את הקמת הבנינים האלה. עד עכשיו אגף השיכון של משרד העבודה לא בנה דירות כדי להשכיר למישהו בלי שהקדיר או השקיע בזה, גם משרד העבודה הגיע לקדי הכרה שמוכרחים לפתור את השאלה הזאת, לא רק לגבי מורים, אלא גם לגבי עובדים אחרים שבאים למקום (עובדי סעד, רופאים ואחיות), העובדים במקום ואינם גרים שם, הדבר הזה יוצר בעיות קשות מאד במקום, כי הוא מתרוקן מכל אדם שיכול לתרום משהו למקום.

י. ש. רוזנברג: איזה אחוז אתה מעריך היה נשאר במקום אילו הייתה לו דירה?

מר י. שריד: אתמול טיפלנו עם משרד העבודה בשאלה זו. לגבי המורים אני מעריך שאפשר להגדיל את מספר הגרים במקום ב-50%. 40% - 50% יש להם כל מיני סיבות אובייקטיביות לאי-העברה למקום העבודה לגור בו. מכיון שאיננו יכולים לפטר את המורה **משלם** אין לנו מורים אחרים במקומו, אני מעריך שאפשר להגדיל את מספר אלה שיעברו לגור במקום ב-50%, אם נעמיד לרשותם דירה לפי הסטנדרד המקובל בשיכון העממי.

לשאלתה של ח"ה כפרית בענין הסעת מורים - אנחנו השנה הגדלנו את התקציב בהרבה, ואני חושש שהוא לא יספיק, מפני שבינתיים הכנסנו למעגל הזה של תשלום מענק נסיעות, גם נסיעות של מורים שעד עכשיו לא שילמנו להם - אלה הם המורים העירוניים. מורה הגר בתל-אביב או ברחובות וצריך לנסוע באוטובוס שהנסיעה בו עולה על 3,300 ל"י לחודש, מקבל את ההפרש. זאת עשינו על יסוד החלטת הממשלה שעובדי המדינה מקבלים מענק נסיעה אם הנסיעה עולה יותר מ-3,300 ל"י. עד עכשיו שילמנו הוצאות נסיעה רק למורים בבתי"ס מוחזקים. בבתי"ס לא מוחזקים השתתפו ב-50% בלבד. השנה, לאחר שהממשלה החליטה שהיא נותנת מענק נסיעה לעובדי המדינה, המורים הם עובדי המדינה ועלינו לשלם להם כמו לכל עובדי המדינה. הירשויות המקומיות היו משלמות את החצי, אבל השנה, לאחר מ"מ ארוך עם הרשויות המקומיות אנחנו משלמים את מלוא המענק הזה והגדלנו את הסעיף הזה, אך לפי דעתי הוא לא יספיק.

ח"ה הקטין שאלה מה נעשה לשם הכנסת גילים צעירים יותר לגני הילדים. בתקציב שלנו אין אף פרוטה אחת לתמיכה בגילים נמוכים יותר. אבל הממשלה תומכת בתקציב משרד הסעד, שם יש קרוב למליון לירות לעזרה לקליטת ילדים בגנים, במעונות-יום וכו', למטה מגיל 5, במקומות החלשים ביותר, במעברות או במקומות שיש בהם סטאטוס מוניציפאלי רופף מאד. הכסף הזה ניתן בעיקר לאלה המקיימים את הגנים, לארגוני נשים שונים.

מר י. טריד:

ח"כ הקטין שאלה מדוע אין הרחבה של רשת הגנים. אין כאן שאלה של הרחבה. אנחנו עומדים כל הזמן בתחום של גיל 5. אנחנו מקבלים את כל הילדים בגיל 5. יש לפעמים ויכוח בינו ובין משרד האוצר, אם זה פחות כמה אלפים לירות או יותר, מפני שהסעיף הזה הוא פתוח. כל הילדים בגיל זה יתקבלו.

ח"כ צברי שאלה מה הן כתות "פסולות".
כתות פסולות הם חדרים פסולים שאינם ראויים לשימוש.

ח"כ נצר שאלה על הקצבות לארגונים העוסקים בגילים למטה מגיל 5 - התשובה ניתנה.

הזכויות הסוציאליות ניתנות לגננות העובדות בגנים של ארגונים. היתה לי בשבוע שעבר פגישה עם רוב ארגוני הנשים. אנחנו עומדים להוסיף על התשלום ששילמנו עד עכשיו לארגונים על כל ילד. עד עכשיו שילמנו על כל ילד בגיל חמש 6.550 ל"י. עכשיו נשלח 6.950 ל"י. תוספת של 400 פר"י לכל ילד החל משנת הלימוד תשי"ח. לפי דעתי בזה איננו מקפחים את הארגונים. אנחנו משלמים מה שעולה לנו גננת - לא יותר. הגננות, באופן רשמי, עולות לנו בממוצע לא יותר משאנחנו נותנים לארגונים. בתשלום שאנחנו נותנים לארגונים יש גם סכום כסף מסוים לזכויות סוציאליות. אינני אומר שזה מספיק. לנו עולה גננת 260 ל"י. אצלנו כל הזכויות הסוציאליות בכללות - חוץ מפנסיה, כי פנסיה הממשלה בכלל אינה משלמת - זה כולל ימי מחלה וחופשה. הממשלה אינה מכניסה סכומים לפנסיה, כי לממשלה יש פנסיה תקציבית; אם הגננת תצא לפנסיה - היא תקבל פנסיה. אבל אין מפרישים סכומים לאיזו שהיא קופה.

ח"כ נצר שאלה מה הרווח של הרשויות המקומיות הודות לרפורמות בשכר הלימוד המודרג בבתי"ס התיכוניים. אני מבין שהשאלה הזאת מופנית בעיקר לגבי עיריית תל-אביב.

אנחנו עשינו הסכם שההורים מכניסים 60%, אנחנו 20% והרשויות המקומיות 20%. במקומות מסוימים, כמו בתל-אביב, כאשר ישבו והעריכו את ההורים לפי הקבוצות שקבענו, יצא שההורים הכניסו לא 60%, כי אם 68%, ואז יוצא ששני הצדדים הרוויחו ע"י זה שההורים הכניסו 68%. הודענו שאיננו מעוניינים להרוויח וגם עיריית תל-אביב הודיעה שאיננה מעוניינת להרוויח, אלא שהיא אמרה שלפי הערכה ראשונה ההורים אמנם צריכים להכניס 68%, אבל בינתיים יש כבר כ-450 עתורים מתוך האלף שהעריכו אותם. עכשיו יושבת ועדת ערעורים ולאחר שהיא תחליט מה שתחליט, ייתכן מאז שההכנסה מתשלומי ההורים לא תהיה 68% אלא רק 62% או 63%. במקרה כזה העיריה מסכימה שאם יהיו 63%, ה-3% יוכנסו לחינוך התיכון ולהורדת שכר הלימוד לנזקקים ביותר. כך שלעיריה לא צפוי כל רווח.

ח"כ רזיאל-נאור שאלה מה אוכלים הילדים במטבחים שלנו. לפני כמה חדשים שמענו מפי הגב' בבלי על התפריט שלנו. אנחנו שומרים על כך שאם בכל זאת יש התיקרות אנו משלמים את הוצאות הארוחה, כדי שאפשר יהיה לשמור על הסטנדרט הזה.

ד"ר מ. אבידור: לשאלותיה של הגב' פרסיץ בשבוע שעבר והיום - לשאלות של היום לא אוכל לענות על כולן -.

השאלה הראשונה בוגעת לחידושים. מה החידושים?

החידוש הבולט ביותר הוא זה שהשנה אין לנו הסתערות דוקא על שטח אחד. אם לפני שנתיים היתה הסתערות על החינוך התת-מקצועי, בשנה שעברה היתה הסתערות על החינוך התיכון - בתקציב של השנה יש התקדמות לאורך כל החזית. בכל שטח ושטח החלטנו להכניס שיפורים, כך שהגדלת התקציב אינה רק מגידול טבעי. מי שיבדוק את הסעיפים - ודברי ההסבר של המשרד שלנו הם מן המפורטים ביותר, אם לא המפורטים ביותר של כל המשרדים - יכול לראות את ההתקדמות.

ד"ר מ. אבידור:

ופה אענה על השאלה של הגב' פרסיץ
בענין הקטנת השעות. אין כאן הקטנה, אלא שיפור. בתקן
של הכתות ה', ו', ז' ח' בשנה שעברה נכללו שעות המלאכה
בתוך 29 השעורים. היו 26 שעורים ו-3 שעורי מלאכה. אמרנו,
השנה, על-מנת לאפשר את המלאכה והחקלאות, יש לכתה 26 שעות
בתוספת של 3 שעות, כי אחרת היו מעבירים לעתים שעורים שנועדו
לחקלאות ולמלאכה, למקצועות אחרים.

ד"ר ש. פרסיץ: בשנה שעברה היה כתוב שמוסיפים עד 4 שעות
והשנה כתוב שבבתי"ס שבהם יש אפשרות
למלאכה מוסיפים בכתות ה' ו-ו' 4 שעות לשבוע, ובבתי"ס בהם
יש הוראה של שני מקצועות מוסיפים 6 שעות.

ד"ר מ. אבידור: בשנה שעברה היו 28 שעות כולל מלאכה,
שאפשר היה ל X לתת אותה והשנה יש 25
שעורים פלוס 3 שעות מלאכה. אם אין מלמדים מלאכה - אין
3 שעות. הסידור הזה בא כדי לחייב אותם לתת את המקצועות
האלה (חקלאות, מלאכה, התעמלות ואף זמרה וציור, שלפעמים
אין נותנים אותם).

יש שיפורים בהכשרת מורים. יש סכום של
370 אלף לירות והוא בא לא רק בגלל הגדלת מספר התלמידים,
כי אם גם בגלל שיפורים ניכרים (הכשרת מורים, מדריכים
למורים, השתלמות לא רק של מורים בלתי-מוסמכים, אלא השתלמות
של מורים מוסמכים על-מנת להכשירם להוראה בכתות גבוהות יותר
בבתי"ס יסודיים ולמשרות ניהול וכו').

בשאלת ההשכלה הגבוהה - החוק להשכלה
גבוהה יונח על השולחן בימים אלה. ועדת השרים לעניני חקיקה
סיימה אתמול את עבודתה והחוק מוכן. כיון שאנו מקווים שהוא
יונח בימים אלה על שולחן הכנסת לא רצינו וגם לא יכולנו
בהצעת התקציב להכניס שנויים במבנה ביחס להשכלה-גבוהה.
האוניברסיטה בירושלים, הסכניון ומכון וייצמן נכללו כאן,
ואילו מוסדות אחרים כמו בי"ס למשפט וכלכלה בתל-אביב
והמכונים האוניברסיטאיים בתל-אביב שהתאחדו לאוניברסיטה
של תל-אביב היו מקבלים מאתנו הקצבה של כ-13 אלף לירות.
השנה אנו מקווים, עד אישור החוק, לתת להם סכום הרבה יותר
גדול - אולי עד 50 אלף לירות, מאותם הסעיפים שקיבלו קודם.
הם קיבלו את הכסף הזה מן ההקצבות למוסדות מדע ותרבות.

אם כי הכריזו לפני שנתיים באופן חגיגי
מאד על האוניברסיטה של תל-אביב, הרי שני המכונים האוניברסיטאיים
שיש בהם פחות מ-300 תלמיד מקבלים מעיריית תל-אביב כ-700 אלף ל"י
להחזקה, ואילו בי"ס למשפט ולכלכלה שאינו רק בן 5 שנים (הוא כבר
בשנתו ה-23) ויש בו 1,200 תלמיד, אינו מקבל אף פרוטה אחת
מעיריית תל-אביב. הוא מקבל רק מן הממשלה ולא מעיריית תל-אביב.
מן העירייה הוא מקבל רק שיכון, אבל מן התקציב אינו מקבל פרוטה.
זה כמובן ענין פנימי שלהם.

ד"ר ש. פרסיץ: ד"ר בל וך ממכון וייצמן התאונן שמשום-מה
הזמינו את כל המוסדות להעיד בפני הוועדה
שדנה בענין זה, ואותם לא הזמינו. הוא אמר שכפי הנראה לא
תשאר בפניו דרך אחרת אלא לפנות ישר לוועדת החינוך. האם ידוע
לך דבר זה?

ד"ר מ. אבידור:

ידוע לי. ידוע לי שהאוניברסיטה בירושלים והטכניון בחיפה תבעו ודרשו השכם והערב פנישות עם שר האוצר ושר החינוך והתרבות וראש הממשלה זימן אותם. ידוע לי שמכון זייצמן לא ביקש פגישה כזאת. לפני כחצי שנה ביקש וייצמן פגישה כזאת וקיבלו אותה.

י. ש. רוזנברג:

אם תקבל החוק תוך שנת התקציב הזאת, והמועצה תחליט על תקציבים מסוימים - איפה יקחו אותם?

ד"ר מ. אבידור:

אם תקבל ההצעה כמו שהיא והמועצה תקום, היא תמליץ על תקציב.

י. ש. רוזנברג:

מה תועיל המלצה אם אין תקציב?

ד"ר מ. אבידור:

יש ועדת כספים בכנסת ויש תקציבים נוספים. יש גם רזרבה של הממשלה. ברזרבה הכללית של הממשלה אפשר להוסיף את המלה שהיא נועדה גם להשכלה גבוהה.

הגב' פרסיץ שאלה מה התקציב במדינה לחינוך ותרבות, אם האוצר יכול לעשות חשבון. אינני מוסמך לענות בשם האוצר. אבל אני יכול לאמר שאיננו יכולים לעשות חשבון. בדברי ההסבר של שנה שעברה יש הערכה ל-1954/5, אבל היא אינה כוללת הכל. לדעתי, בשנת תשי"ח מוציאים במדינת ישראל על תרבות וחינוך סכום המתקרב ל-150 מליון לירות. הממשלה, על משרדיה השונים - תקציב השוטף ותקציב הפיתוח - למעלה מ-80 מליון לירות. הרשויות המקומיות - לא רק מה שאפשר לקבל ממשרד הפנים מתקציבים מאושרים - לפי האומדן זה בין 35 מליון ל-40 מליון, קרוב יותר ל-40 מליון לירות. אינני מדבר עוד על השתתפות ההורים. המוסדות להשכלה גבוהה, האוניברסיטה, הטכניון ומכון זייצמן - מחוץ להשתתפות הממשלה - תקציב שוטף כ-12 מליון ולבנינים עוד כ-10 מליון לירות. נוסף לזה יש ההסתדרות ומוסדות צבוריים אחרים. יחד מגיעים לכ-150 מליון לירות, לפחות.

לפני שלוש שנים עשיתי חשבון יותר מדויק. אז זה היה למעלה מ-100 מליון, וזה ודאי עלה ביותר מ-50%.

גב' פרסיץ שאלה מדוע סודרו דברי ההסבר אחרת מאשר בשנה שעברה. את העמודים האלה לא כל משרד עורך, כי אם משרד האוצר עורך אותם במתכונת אחת. שנה-שנה הוא משנה במטרה לשפר.

לשאלתך הספציפית, למה בשנה שעברה היה לגידול הטבעי 2 מליון והשנה מליון אחד: שני סעמים לדבר. ראשית, איך שהוא בשנה שעברה נבלע חלק ניכר מתקציב הגידול הטבעי בצמצום הכתות. שנית, השנה יש עליה ניכרת בתקציב שניתן במפורש לשעורי-עזר וגם לכתות השארות ועולים חדשים.

בענין גני ילדים למיעוטים, אני יכול להשיג רק על חלק. הנסיה שלנו היא לשלב כל מה שאנחנו יכולים. לפני שלוש שנים היה גם החינוך היסודי נפרד.

הגב' פרסיץ שאלה מה הממוצע של התלמידים בכתן בבי"ס ממלכתי ובבי"ס ממלכתי-דתי ובבתי"ס מוכרים, ומה הן ההוצאות לילד. ביחס לממוצע יש טבלא שעונה לחלק מן השאלות האלו. היא עונה על כך שבבי"ס מוכר הממוצע לכתה הוא 29 תלמידים ועוד משהו, ואילו בבי"ס הממלכתי והממלכתי-דתי הממוצע הוא כ-32 ילד. על ההבדל בין ביה"ס הממלכתי והממלכתי-דתי אוכל למסור לכם בשבוע הבא.

ד"ר מ. אבידור:

קשה לאמר כמה בממוצע עולה ילד.
תלוי מה כוללים בזה. אחרת זה מתבטא בממוצע של הכתה.
אם נדע את הממוצע של הכתה נוכל לדעת כמה עולה ילד
ואם הוא עולה יותר בממלכת-דתי או להיפך. הממוצע בממלכת-
דתי הוא יותר קטן קצת.

ח"ה הקטין שאלה מה בענין התקציב
לתנועות הנור. בהצעת התקציב הזאת כללנו את אותו הסכום
כמו בשנה שעברה, כי לא נתקבלה עוד ההכרעה.

שאלו מה התכנית לחיסול המשמרת
השניה. על חלק חלק עונה תקציב הפיתוח במפורש, כי יש
סכומים שנועדו במפורש לביטול המשמרת השניה בבתי-ספר
בישובי עולים בבתי-ס מוחזקים. בעיריות אין הדבר מפורש
ואנחנו נותנים להם הלוואות והם מציעים לנו הצעות. בהצעות
אין אנו נותנים דוקא עדיפות ראשונה לביטול המשמרת השניה.
אנו נותנים את אותה העדיפות לביטול כיתה פסולה מטעמי בריאות
הילדים. כל רשות מקומית משתדלת לחסל את המשמרת השניה, אבל
מספר התלמידים מגידול טבעי - אינני מדבר על עליה - הוא כזה
שפתרון מניח את דעת כולנו לא יוכל לבוא, אלא בעוד 3 או 4
שנים. תוך 3 השנים הקרובות הגידול - רק הטבעי - הוא כזה
שבקושי אפשר יהיה להדביק את הקצב הזה. ואינני מדגך על
עליה, כי זו בעיה בפני עצמה. בגידול הטבעי בלבד, במשך
3 השנים הבאות, יהיה צורך להוסיף בין 800 לאלף חדרי-כתה.
התקציב לבנינים מכל המקורות - כולל "פיס" - הוא גם כן
בין 800 ל-1000 כתה. אנחנו עומדים עכשיו במצב של כ-700
כתות במשמרת השניה. קשה לאמר שקצב ביטול המשמרת השניה
ידביק את הצרכים, אלא אם כן הרשויות המקומיות תמצאנה מקורות
כסף לזה.

מר י. שריד: השנה ה"פיס" יתן לנו 2 מליון לירות,
מתוך זה 200 אלף לירות לחינוך מקצועי
וחקלאי ו-1 מליון ו-800 אלף לחינוך יסודי.

ד"ר מ. אבידור: שאלו מה עושה המשרד לעודד נהירה יותר
גדולה לסמנריונים דתיים. למעשה,
מבחינה תקציבית ניתנים תקציבים הרבה יותר גדולים להכשרת
מורים לבתי-ספר דתיים מאשר לבתי-ספר הממלכתיים. לעומת 52
כתות ממלכתיות יש 23 כתות ממלכתיות-דתיות. זה אחוז הרבה
יותר גדול. ודוגמא שניה: אנו נותנים הלוואות לתלמידים
בבתי-סדרש לסורים. 1478 תלמידים בכתות למורים בבתי-המדרש
הממלכתיים קיבלו השנה 30 אלף ל" בהלוואות, ואילו 216
תלמידים בלבד שיש בבתי-ספר ממלכתיים-דתיים וכתות מורים
קיבלו הלוואות בסך 9000 לירות. הם קיבלו רבע.

מה הטעם איפה שאין מספר גדול יותר של
תלמידים שנוהר לבתי-מדרש ממלכתיים-דתיים? אני חושב שיש כאן
שני טעמים: האחד מהם הזמן יפתור ועל השני צריך לחשוב.
הטעם האחד הוא שחלק ניכר מביניהם נוהר לישיבות. (ד. בצר: הם
יכולים אח"כ להיות מורים?) אנחנו משתדלים שיהיו מורים.
הטעם השני הוא שהפירמידה של הגילים בבתי-הספר הממלכתיים-דתיים
היא כזאת שהבסיס הוא רחב מאד והולך ומצטמצם, בעוד בבתי-הס
התיכוניים. אם הכתות הנמוכות תשמרנה על המספרים בכתות
העליונות, הרי יהיה מספר רב יותר של גומרי בתי-ספר תיכוניים.
לפי שעה, המצב קשה. אנחנו פותחים מדרשות חד-שנתיות. בשאלה
של מורי-כפר יש בעיה תקציבית גדולה, כי צריך לתת גם הלוואות
למחיה, משום כך יש גם גבול תקציבי.

ד"ר מ. אבידור:

ח"הכ רוזנברג שאל אם אחוז ההגדלה לתרבות תורנית מתאים לגידול בתקציב. איך עושים את החשבון הזה? אם ניקח כל מה שנקרא מדע, תרבות ואמנות, זה בערך אותו האחוז. אם נוציא את ההכשרה הגופנית, האחוז לתרבות תורנית יותר גדול. אפשר לראות את הדברים בעמוד 105 של ספר התקציב עצמו. התרבות התורנית היא בערך 22 אלף לגבי 171 אלף לירות. ז"א 15%-16%. גם מחלקה להכשרה גופנית היא בערך 15%-16%, והיא גם לאנשים דתיים, ואם מוציאים אותה, הרי האחוז הרבה יותר גדול.

שאלו כאן על מינהל ההסברה וח"הכ רוזנברג שאלה כיצד לוקחים 100 אלף לירות מן החינוך היסודי ומעבירים לכאן. אפשר להרחיק-לכת ולהוסיף שאלות על שאלות. אמרנו שנפעל בשטחים רבים. למשל, מינהל ההסברה הוא מפעל חשוב עד למאד להשכלת מבוגרים. איננו מזלזלים בחשיבות הגדולה של השכלה למבוגרים אם כי אנחנו יודעים שאנחנו מצוים לדאוג להשכלת ילדים ונוער. בשנה שעברה היה קיצוץ גדול מאד ועם ההגדלה של השנה, זה עוד לא מגיע למה שהיה לפני שנתיים. ההגדלה היתה מחוייבת השנה בגלל שנת העשור. ועדת העשור עושה פעולות במקומות שמינהל ההסברה אינו מגיע אליהם. מינהל ההסברה אינו פועל פעמיים. הוא עוסק בישובי עולים. שם אנו עושים פעולה מוגברת בשנת העשור. יש פעולות משותפות שאנחנו עושים עם ועדת העשור במקומות שמינהל ההסברה אינו מגיע אליו. אבל באותן המקומות שמינהל ההסברה פועל, ועדת העשור לא תפעל ולא תתן תקציב. אין להם תקציב לזה.

ח"הכ רוזנברג שאל על הוועדה למרכזי נוער. המשרד אינו משתתף בהנהלה של המפעלים האלה. אנחנו משתתפים שם בשעורים לנערים עובדים.

שאלתי אם זה בריא שמשרד החינוך, אשר אחראי לפעולות אלה של הנוער, לא

י. ש. רוזנברג:

ישותף בהנהלה.

מחר נדבר על ענין זה.

היור' ש. פרסיץ:

ד"ר מ. אבידור:

יש פעולות שנעשות כיום ע"י משרד הסעד ואני חושב שמקומן במשרד החינוך והתרבות. אני, למשל, חושב שמשרדנו יש לו מלוא ההשפעה גם אם איננו בהנהלה.

חברות הכנסת צברי ונאור הקשו על-כך שיש סעיפים רבים לאותו דבר. אנחנו היינו יכולים לעשות מזה סעיף אחד כולל, אבל אתם מבקשים פרטים. לכל סעיף יש נואנסים משלו, אבל דברי ההסבר מפורטים.

האוצר טוען תמיד שחברי-הכנסת רוצים לזעזע.

מר י. שריד:

צריך לקבוע שפה הסמוי רב על הגלוי.

היור' ש. פרסיץ:

מה שלא ברור להם, שאלו ונשיב.

ד"ר מ. אבידור:

ח"הכ נצר שאלה שאלה אחת שאינני יכול לענות עליה: מה הוא המספר שלא מצא כאן את ביטוי? - הוסיפו לנו מליון לירות ונמצא להם ביטוי מתאים. (ד. נצר: אני הואה את ועדת החינוך כוועדה מסייעת למשרד החינוך).

ד"ר מ. אבידור:

השנה, יותר מאשר בשנה שעברה, משרד האוצר נענה לתביעות שלנו. בשנה שעברה היתה לו מדיניות של קפדנות הרבה יותר גדולה.

ח"כ נצר שאלה כמה מתבטאים התנאים הסוציאליים בחינוך המוכר. משרדנו קיבל הודעה מן הממשלה שהיא החליטה בשנה הבאה להשתתף בתשלומים לתנאים הסוציאליים של המורים בחינוך המוכר. (ד. הקטין: זה נוסף ל-75%) כן. כיצד לעשות זאת עוד איננו יודעים. הוקמה ועדה בין-משרדית בראשותו של ד"ר קצנלנבוגן, שבה משתתפים משרד חינוך, משרד האוצר ונציבות שרות המדינה. עכשיו היא מטכסת עצה.

היו"ר ש. פרסיץ: ההצעה היא להשתתף או לקבל עליה את ההוצאות?

ד"ר מ. אבידור: בהחלטת הממשלה נאמר: "השתתפות" כמובן, השתתפות יכולה להיות ב-1% או ב-50% או ב-100%.

מר י. שריד: החינוך המוכר אינו תובע יותר מ-75%. השאלה היא רק מה הן זכויות סוציאליות, וכיצד להבטיח שתכסף שיוצא ילך באמת רק להבטחת הזכויות האלו.

ד"ר מ. אבידור: לשם כך הקימונו את הוועדה.

יש עליה בערך ב-2000 תלמידים בבי"הס היסודי המוכר בתשי"ז-תשי"ח. יש גם מבין העולים. השאלה היא: מה תאום בין המחלקה לתרבות תורנית במשרד שלנו ופעולות מקבילות במשרד הדתות? יש תאום מסוים בפעולות של הווי ומועד בישובי עולים, במקום שמשרד החינוך והתרבות פועל. יש גם תאום בזה שהקימונו במשותף קורסים לשירה דתית. אין תאום, ואני מקווה שיהיה יותר, בהקצבות למפעלי ספרות ותרבות. אנחנו יודעים מה הם עושים, אבל לא היו לנו ישיבות משותפות. (היו"ר ש. פרסיץ: מה בנוגע לאולפנים?)

כל השאר הוא נפרד. הישיבות וכו' - זה ענין נפרד. האולפנים שלנו הם רק להנחלת הלשון ולמשרד הדתות אין מפעל להנחלת הלשון. הם לא יכלו לעשות זאת בלי שיתוף עם הסוכנות, והסוכנות משתתפת רק אתנו בענין זה.

ח"כ נצר שאלה על מועדונים שבמשרד הסעד יש להם תקציב של 130 אלף לירות. בשדה יש תאום. בכל מקום שמשרד הסעד והמחלקה לנוער שלנו נפגשים, עושים את הפעולה. אין שיתוף פעולה במדיניות של הדבר הזה.

היו"ר ש. פרסיץ: האם יש שיתוף-פעולה עם משרד המשטרה בבתי-סוהר לנערים?

ד"ר מ. אבידור: אנחנו נותנים את השעורים לנוער, והם נועצים בנו. התקציב הוא שלהם. נערים עובדים - התקציב הוא שלנו. אין שם ענין של פיקוח. בענינים של מקצוע ומלאכה הם נועצים במשרד העבודה.

ח"כ נאור שאלה מדוע ענין ההוצאות הספרותיות מפורר כל-כך. לכל הוצאה ספרותית משתדלים, במידת האפשר, לקבוע סעיף מיוחד. נכון שבמשרד אצלנו יש ריכוז הביצוע. יש אדם אחד שמסגנן ועורך. אבל הפ"מ(ט) שיטנו בתקציב הוא רק לצורך הבהרה והסבר.

ד"ר מ. אבידור:

לפי איזה עקרון נקבע התקציב? אנחנו דנים בכל בקשה שמופנית אלינו.

שאלו בענין אגודת הסופרים. התקציב של אגודת הסופרים הוא 280 אלף לירות, התמיכה שלנו היא 131 אלף לירות. התקציב שלהם כולל הוצאת "מאזנים" ו"גנזים", המכון הביבליוגרפי, עידוד היצירה הספרותית; הם נותנים תמיכות לסופרים על-מנת שיוכלו לכתוב או לסיים יצירה. במידת האפשר, אנו משתדלים שהתקציב שלנו ילך לפעולות ספרותיות.

ח"כ רזיאל-נאור שאלה בענין הפרסומים. כלה פרטים נמצאים בדברי ההסבר.

היא גם שאלה איזה שרותים אנחנו מקבלים ממוסדות בינלאומיים. למעשה, משרד החינוך והתרבות קשור רק במוסד בינלאומי אחד - אונסקו. תמורת תשלום שנתי שלנו בין 13,000 דולר ל-15,000 דולר אנחנו מקבלים פי-3 ופי-4, הן ע"י סטיפנדריות, הן ע"י מומחים ציוד, והן ע"י הקצבה, למשל למכון לאזורים צחיחים בבאר-שבע. זה בערך 30 אלף דולר לשנה. אמנם המועצה המדעית מטפלת בזה, אבל זה בא מאונסקו דרך המשרד שלנו. השרותים הם רבים. ייתכן שגם אילו השרותים היו פחותים היינו צריכים להשתתף בזה. אנחנו מקבלים שרותים רבים וגם ספרות רבה מאד מאד.

ח"כ רזיאל-נאור שאלה בענין ועד החינוך. אנחנו מטפלים בזה ומקווים שתוך כשבועיים הענין יסתדר.

ר. צברי:
מכיון שהשנה נקבע שכר לימוד מודרך בבתי-ס תיכוניים, שאלתי איך מתגשם הדבר בכניסתם של ילדי עדות המזרח. היתה קרן מיוחדת וממנה נתנו להם הנחה. איך זה משתלב עכשיו? יש לי חשש שזה יקטין את מספר הילדים האלה.

ד"ר מ. אבידור: אבדוק את זה.

בענין תקציב ביה"ס לחינוך - הסעם הוא פשוט: הקצבתנו לביה"ס לחינוך ניתנת כמעט ב-100% לאותו חלק המטפל בהכשרת מורים לביה"ס היסודי או להשתלמות מורים לביה"ס היסודי. ביה"ס לחינוך עוסק במפעלי ההשתלמות בקיץ; הוא גם עוסק בשעורים למנהלים ובשעורים לחינוך מיוחד. לכן התקציב שלנו נועד לזה.

ס. יזהר:
שאלותי בנועות לענין ישן שחוששני שעוד לא מצא את פתרונו. ראיתי שבשנה הקודמת סיימו את כיתה ח' קרוב ל-21 אלף תלמידים. חיפשתי בדברי ההסבר כדי לראות מה הם עושים. יש כמה מספרים שבהם הדבר הזה מעורפל למדי.

הי"ר ש. פרסיץ:
אני מפנה אותך בענין זה לפרוטוקולים האחרונים של הוועדה.

ס. יזהר:
לפי מה שקראתי כאן יש ידיעה על כ-14 אלף נערים ונערות. חסרים נתונים על כ-7-6 אלפים, גומרי כתיחה.

השאלה מסתבכת יותר כאשר רואים שבין כתיחה לכתה י' נשרו 1900 תלמיד, בין י' לי"א נשרו 2000 תלמיד. לאן הלכו אלה? האם הלכו לבתי-ס לאחיות או למשהו כזה. או שיש כאן איזה תהליך בלתי-נשלט, בלתי-מבוקר. אני מבין שהשטח הזה הוא שטח של אדמה בלתי-נודעת.

ס. יזהר:

כל אחד מושך נכתפיו, ואין איש יודע לאן הלכו אלה, שאיננו יודעים מה הם עושים. לדעתי, הגיעה השעה שתקום רשות אחת שתטפל בכל אלה. אינני מוצא במספרים אלה את כל בתי"הם השייכים למשרד הבטחון, הפנימיות הצבאיות. בבתי-הספר החקלאים אף פעם אינך יודע מהלומדים שם. ואינך יודע אם סופרים אותם באן או שם. יש לעקוב אחרי המסיימים את כתי"ה ואחרי הנושרים מבי"הם התיכון. העיקוב הזה הוא גורלי. לכן, שאלתי היא: מי במדינה הזאת עוקב אחרי אותה אוכלוסייה שמילאה את בי"הם היסודי וברגע מסוים היא מתפצלת ועוברת דרך מסגרת של מוסדות שונים ומופיעה אחר-כך שוב פעם בשנתון הצבאי, בניכוי אחוז מסוים.

היו"ר ש. פרסיץ: האם אפשר לקבל אינפורמציה על ענין הפנסיה שכל-כך מרבים לדבר בה בקשר למודים?

ד"ר מ. אבידרר: אענה לשאלותיו של ח"ה יזהר. ברצוני להעיר שתי הערות מוקדמות. אני מסכים שצריכה להיות רשות מרכזית לעניני נוער. שנית, בענין מספרים ונשירה. אני רוצה להדגיש, דבר שהדגשתי כבר פעם אחת, כי יש הבדלים כה עצומים בין השנתונים - בעיקר בגילים שבין 11 ל-18, שאי-אפשר לעשות השוואות. למשל, אם היום יש בכתי"ה בארץ 11 אלף תלמידים ובכתי"ה 3000 תלמידים, אין ז"א שיש 3000 מתוך 11 אלף, כי לפני שלוש שנים היו בכתי"ה רק 5000, כי השנתונים היו הרבה יותר קטנים.

ממסיימי כתי"ה ח"ה בקיץ שעבר - התלמידים היהודים - אנחנו יודעים על כ-83% הממשיכים היום לימודיהם בכתי"ה זו או אחרת, אצל הערבים זה פחות. 17% הלכו לעבודה. אין לנו מספרים על ישיבות, שם לא כל הפרטים ידועים לנו. על-כן, האחוז הזה של ממשיכים הוא לפי שעה יקטן. אח"כ בא ענין של נשירה. יש נשירה משנה לשנה. אבל גם פה צריך להביא בחשבון שחלק מאלה שנעלמים בעיקר מכתות וי"א עובדים למוסדות אחרים: בתי"ס לאחיות, גננות, מכונים וסמנריונים. מה שמדאיג פה הוא שהם אינם משלימים את ידיעותיהם. אין זה נורא אם חלק ניכר מן האוכלוסייה של הנוער בגיל 16 נכנס לעבודה. אנחנו מסתמך עצה להקמת מגמות בבתי-ספר תיכוניים, של שנתיים-שלוש, שאפשר יהיה לסיים בהם איזה דבר שלם. כשאלה אם תלמידים רבים ילכו למגמות כאלה. נכנסים בהתלהבות לכתתם ובאמצע נושרים. אבל זאת תופעה כללית גם בארצות שהלימוד בהן הוא חינם, ולא חובה. באר"ה הלימוד הוא חינם עד גיל 18 ומעלה מזה, ובכל זאת מכתתה ס"ב יש נשירה של למעלה מ-30%. אצלנו זה ודאי יהיה קשה אם זה לא חובה ולא חינם.

אשר למשרד הבטחון - לגילאים אלה יש 3 מוסדות אשר שנים מהם נכללים אצלנו. בי"הם לקציני ים בעכו הוא מוסד משותף לשלושה משרדים - משרד הבטחון, משרד התחבורה ומשרד החינוך. זה חינוך תיכון ממש.

המגמה הצבאית בחלקה שייכת למשרד הבטחון ובחלקה למשרד העבודה. יש בי"ס מקצועי של חיל האוויר. זה שייך למשרד העבודה, לרשת בתי"הם המקצועיים.

נכון שאת מספרי בתי-הספר החקלאים יש לבדוק תמיד. יש 12,600 בכתות חקלאיות. מס' עד י"א או י"ב יש כ-6,500 והיתר ק"מ כתות המשך. הן נכללות במשרד החינוך והתרבות ויש כתות של למטה מגיל 14, שהן גם כן כלולות בזה. על-כן, כאשר מבאתי את המספרים - ותרואו בפרוטוקול - בבתי-הספר החקלאים, יש כאלה שנזכרים בסטטיסטיקה שלנו וגם בזו של משרדים אחרים.

ה'נ"ר ש. פרסיץ:
אני חפצה להודיע לכם כי ביום ב', לאחר שאקבל את שאלותיכם, אוכל לסדר את הישיבה ליום ד'. ביום ג' אני מציעה שנדון בשלוש השאלות שכבר הזכרתי - הסטודנטים בחו"ל, סדרי ההרשמה וניה"ס "בצלאל". הייתי רוצה שלכל שלוש הבעיות האלו נקדיש ישיבה אחת.

ביום ד' נדון בשאלות של התקציב. אחרי שנמין את השאלות - נשמע תשובות.

הישיבה ננעלה בשעה 13.00
=====